

Douglas Jackson

Vijand van Rome

Karakter Uitgevers B.V.

I

Westelijk Pannonia, augustus, 69 n.Cbr.

‘Je bent ter dood veroordeeld.’

Het vonnis joeg een schok door Gaius Valerius Verrens alsof hij zojuist in ijskoud smeltwater was ondergedompeld geweest. In de smoorhete tent leek alle lucht op slag weggezogen en de drie officieren die hem vanachter de wankel campagnetafel aankeken vormden een trillende glinstering die wel iets weg had van een fata morgana. De man in het midden, Veditius Aquila, de commandant van het Dertiende legioen, vervolgde zijn opsomming van de misdaden waaraan de gevangene zich schuldig had gemaakt. Valerius zag zijn lippen bewegen, maar de betekenis ervan ging in de leegte tussen hen in verloren. Dit kon niet waar zijn.

De burgeroorlog die het Romeinse Rijk had verscheurd sinds de dood van Servius Sulpicius Galba, nu al weer zo'n negen maanden geleden, had eigenlijk allang afgelopen moeten zijn. De moordenaar van Galba, Marcus Salvius Otho, was dood, en zijn leger was op de drassige vlakte tussen Cremona en Bedriacum verslagen door troepen die loyaal waren aan de gouverneur van Germania, Aulus Vitellius. Nu zat Vitellius op een gouden troon, gehuld in een keizerlijke toga en met een keizerlijke lauwerkrans op het hoofd, terwijl zijn positie bekrachtigd was door de Senaat en de inwoners van Rome. Verdeeldheid, misleiding en het verraad aan vroegere loyaliteiten zijn bij uitstek zaken die bij een burgeroorlog om de hoek komen kijken. Valerius Verrens beschouwde Vitellius als zijn vriend, maar hij had bij Bedriacum als plaatsvervangend commandant van het Eerste Adiutrix-legioen voor Otho gevochten. Hij had gezien hoe het Eerste als kampioenen strijd had geleverd, maar toen de linkervleugel van het leger onder de druk bezweek, waren de cohorten in de pan gehakt. Er was weliswaar een adelaar buitgemaakt, maar de adelaar van het Eerste was verloren gegaan en het verlies van een adelaar betekende dat de trots, de eer en de ziel van het legioen verloren waren gegaan. Valerius was er op de een of andere manier in geslaagd aan de slachtpartij te ontkomen, om vervolgens tot de ontdekking te komen dat Vitellius' aanspraak op de troon door iemand anders werd betwist. Die ander was Titus Flavius Vespasianus, proconsul van Judea, wiens Egyptische en Syrische legioenen, voorafgegaan door een uit Moesia en Pan-

nonia afkomstige voorhoede, nu naar het noorden van Italia oprukten.

Na Bedriacum was Valerius, die als een verrader in dienst van Rome werd gebrandmerkt, in oostelijke richting gevlucht om zich bij Vespasianus' troepen aan te sluiten. Hij had een baard, stonk en zag er eerder uit als een eenhandige geitenhoeder dan een drager van de Corona Aurea – de gouden kroon – en was dan ook door de eerste de beste soldaten die hij tegen het lijf was gelopen als deserteur gearresteerd. Toen Aquila hem herkende, was Valerius ervan overtuigd dat er aan zijn beproevingen een einde was gekomen. Maar in plaats daarvan was het slechts het begin geweest.

'... je wordt ontdaan van je eretekenen, je rang en je bezittingen. Wees blij dat ik je toesta te sterven als soldaat, in plaats van als de lafaard die je bent.'

'Het is niet waar. Ik...'

'Zwijg.' Valerius zette zijn tanden in zijn onderlip en richtte zich in zijn volle lengte op terwijl Aquila vervolgde: 'Je zult van hier worden weggeleid en langs de voorste cohorten van dit leger worden afgevoerd naar de plaats waar je zult worden geëxecuteerd.'

Stevige armen drukten Valerius' armen tegen zijn lichaam, maar hij schudde die van zich af. 'Het is niet nodig om me te boeien,' snauwde hij. 'Ik ben niet bang om als soldaat te sterven.' Hij keek Aquila strak aan, en na een knikje van de legaat lieten de mannen die hem vasthielden hun greep op hem iets verslappen. Valerius bleef hem aankijken. 'Dit is verkeerd, generaal. Ik hoop dat u daarmee verder kunt leven.'

Het smalle, bijna skeletachtige gelaat verstarde, maar Aquila bleef onvermurwbaar. 'Breng hem weg,' zei hij afgemeten.

Het volgende moment stonden ze buiten en de zomerhitte van Pannonia trof Valerius als een smidshamer. Hij knipperde met zijn ogen in een moeizame poging zich aan te passen van het halfduister naar de verzengende felheid van het zonlicht. Toen hij weer kon zien vroeg hij zich af hoe het toch kon dat als het leven van een mens geteld kon worden in momenten, dat elk beeld zo scherp leek, elke kleur zo helder, diep en intens. Hij aarzelde en haalde diep adem, maar een hand in zijn rug duwde hem ruw naar voren, met als gevolg dat hij wankelend het rechthoekige open terrein op vloog, waar tweeduizend man stond aangetreden om hem te zien sterven. Zijn linkerhand ging instinctief naar zijn hals, maar de gouden talisman was hem na zijn gevangenneming afgenomen. Ze hadden hem wel een schone tunica laten aantrekken en hem de gelegenheid gegeven zich te scheren, zodat de mannen hem konden zien voor wat hij was: een ridder van Rome. Een lid van de klasse der senatoren die

lang voor Augustus zichzelf tot keizer had uitgeroepen de stad hadden bestuurd. Maar wat belangrijker was, hij had ook zijn uit hout gesneden kunstvuist mogen houden, iets dat evenzeer deel van hem uit maakte als het origineel, tegenwoordig een hoopje half vergane botjes ergens in de uitgebrande resten van een villa in Britannia.

Die herinnering verhevigde zijn vastberadenheid en hij bracht zijn hoofd omhoog om geen moment te missen van wat zou volgen. Het was de bedoeling dat dit een vernedering zou worden, het brandmerken van een lafaard en een deserteur. Toch voelde hij hun blik op zich gericht en hij wist dat ze een soldaat zagen. Een rijzige man, wiens benige gelaat tijdens de strijd opgelopen littekens vertoonde, terwijl onder het ravenzwarte haar nog meer verwondingen schuilgingen en in de ogen een brandende trots te zien was, terwijl op het gezicht slechts verdriet en verlies af te lezen vielen. Gaius Valerius Verrens was niet bang om te sterven. Hij had al diverse keren oog in oog met de dood gestaan: in de met rook gevulde duisternis van de Tempel van Claudius, op de stoffige, goudkleurige vlaktes van Armenia, en onlangs nog op het met bloed doorweekte zand van de arena in Cremona, waar hij door het zwaard van een tegenstander was opengereten. Hij had triomfen en nederlagen gekend. Hij durfde een ramp onder ogen te zien. Maar hij zou geen schaamte voelen.

De vier bewakers leidden hem langs de eerste zijde van het carré en hij herkende op de rij schilden het brullende leeuw-symbool van het Zevende Claudia. Vanonder glimmend gepoetste ijzeren helmen keken hem gezichten aan die tijdens verschillende veldtochten in de strijd waren gehard, waarbij de gelaatsuitdrukking varieerde van gespannen tot verveeld. Deze mannen waren veteraan en hadden wel wat beters te doen dan hier in de zon te staan en te kijken hoe een vreemde ging sterven. Een enkeling toonde een zekere sympathie, en bij enkele jongeren glommen de ogen verwachtingsvol. Dat waren ongetwijfeld nieuwe rekruten, soldaten die nog geen getuige waren geweest van het meer vol bloed dat een man onmogelijk kon ontlopen als hij een leven lang achter de adelaar aan marcheerde. Het verbaasde Valerius hoe weinig er door hem heen ging op deze dag, de dag waarop hij zou sterven. Zijn gemoed was enigszins verdoofd. Hij voelde een ietwat kriebelige gewaarwording in de nek in afwachting van...

Hij zette die gedachte zo goed en zo kwaad als het ging van zich af en concentreerde zich op de gezichten van alle vrienden die hem op deze weg waren voorgegaan: Falco, de commandant van de militie van Colonia, die zichzelf en zijn mannen had opgeofferd om Boudicca nog enkele uren langer tegen te kunnen houden; Mave, het Trinovantes-meisje dat

eerst van hem had gehouden om hem later te verraden; Lunaris, die als laatste man de deur van de Tempel van Claudius had verdedigd, en Messor, die vergeefs zijn leven op het spel had gezet in de eronder gelegen tunnels. Marcus, de oude *lanista**, die zijn gladiatorencohort bij Bedriacum tot in de dood had aangevoerd, en Juva, de grote Nubiër, die daar een adelaar had weten buit te maken. Allemaal dood. Allemaal geofferd aan Mars. Waarom zou het Gaius Valerius Verrens dan anders vergaan?

Zijn blik dwaalde af naar de wolkeloze blauwe hemel die slechts werd bezoedeld door drie zwarte vlekjes die traag rondjes draaiden boven de heuvels in de verte. Het geluid van zoemende insecten vulde de lucht en het incidentele gekletter van metaal op metaal lokte in alle gevallen een gesiste reprimande van een centurio uit. Een nieuw schild, en opnieuw een leeuw, maar deze keer een waarbij rond de kop met manen zonnestralen waren aangebracht. Het symbool van het Dertiende legioen, dat bij Bedriacum op de rechterflank had gevochten, aangevoerd door de man die hem ter dood had veroordeeld. Vedius Aquila was van mening dat hij verraden was, niet verslagen, en deze mannen konden haast niet wachten op een nieuwe kans om te laten zien dat ze konden vechten. Hun commandant was officieel berispt, maar de belangrijkste en meest ervaren centurio's van de eenheid waren in opdracht van Vitellius na de slag geexecuteerd. Aquila onderging de schande van Bedriacum heviger dan wie ook, en hij vond dat het Eerste Adiutrix zich onder de voet had laten lopen. De legaat van het Eerste was tijdens de gevechten gesneuveld, maar pas nadat Valerius' onorthodoxe tactiek ervoor had gezorgd dat Juva de vijandelijke adelaar had weten te veroveren. Maar Aquila, een ouderwetse commandant, was van mening dat Valerius' onbezonnen trucs tot de nederlaag hadden geleid en dat hij ook zijn mannen in de steek had gelaten. Wat niet waar was, hoewel dat er nu niet meer toe deed.

Terwijl hij door het droge gras liep pletten zijn blote voeten de stengels en voelde de zanderige bodem tussen zijn tenen bijna pijnlijk aan. Nu pas zag hij de soldaat, het bovenlijf ontbloot, geduldig in het midden van het carré staan wachten, leunend op een *spatha*, een lang cavaleriezwaard. Er joeg een plotselinge energiestoot door hem heen en hij voelde de mannen die hem escorteerden verstrakken en wat dichterbij hem komen lopen omdat ze dat ook hadden gemerkt. Hij moest bijna glimlachen bij de gedachte dat ze wel eens zouden kunnen denken dat hij op het punt stond een ontsnappingspoging te wagen, maar toch voelde hij zich ver-

* Achter in dit boek is een verklarende woordenlijst opgenomen.

raden door de manier waarop zijn lichaam reageerde. Waarom zou hij angst voelen bij het zien van een zwaard? Hij had meer mannen met punt en snede naar het hiernamaals gestuurd dan hij kon tellen. Het was beter om in de strijd te sterven, maar geen enkele soldaat zou terugdeinzen bij de aanblik van het zwaard dat hem zou doden. Opnieuw een haakse bocht en hij marcheerde langs een muur van schilden waarop een rode stier was geschilderd. Dat was het embleem van het Zevende Galbiana, het legioen dat Galba in Spanje had gevormd, dat hem had vergezeld op zijn noodlottige en uiteindelijke fatale mars op Rome. In het midden herkende hij een gezicht onder de karakteristieke helm van een centurio, met zijn dwars geplaatste pluimversiering van scharlakenrood paardenhaar. Hij probeerde de man te plaatsen, wiens ernstige ogen Valerius volgden bij elke stap die hij in de richting van zijn ondergang zette. Toen drong het tot hem door. Een aanval op een Brits fort boven op een heuvel in de maanden voorafgaande aan Boudicca's opstand. Een jonge *optio* die zich tijdens de aanval naast hem in een *testudo* zwetend van zijn taak had gekwetend. Ja, hij wist het weer. Atilius Verus. Hij zou die haakneus overal hebben herkend. De man moest een van de centurio's zijn geweest die naar het Zevende waren overgeplaatst om daar de ruggengraat van de nog nauwelijks getrainde Spaanse rekruten te versterken. Hun blikken kruisten elkaar en iets ondefinieerbaars maakte dat Valerius moest glimlachen. Het vleugje angst dat hem was bijgebleven sinds die eerste aanblik van het zwaard verdween. Verus richtte zich nog wat verder op en gaf een goedkeurend knikje, een duidelijk teken van respect en zonder meer te vergelijken met welk saluut dan ook.

Een laatste scherpe bocht en hij liep als in een droom naar de man in het midden van het carré. Voor het eerst bracht die beweging bij de drie cohorten soldaten die hiernaartoe waren gebracht om getuige te zijn van de executie van Gaius Valerius Verrens een reactie teweeg. Het was niet meer dan een zacht geritsel, veroorzaakt door tweeduizend man die onrustig op hun plaats bewogen, maar wel degelijk het bewijs dat niet iedere legionair de veroordeling van een Held van Rome ondersteunde. Hij haalde diep adem en concentreerde zich op zijn beul. Een grote kerel, met opmerkelijk gevoelige ogen maar krachtige schouders en de spieren van een atleet of van een worstelaar. 's Mans bovenlichaam was geheel ontbloot, en zijn steenrode gezicht en onderarmen contrasteerden dan ook scherp met het bleke wit van zijn torso. Een legionair trok zelden zijn tunica uit, wat hij in feite alleen maar deed als hij ging slapen of zich ging wassen. Valerius herinnerde zich een man die door zijn generaal ernstig berispt werd omdat hij het lef had om op zijn zwaard na naakt

zijn werkzaamheden te verrichten, en hij moest onwillekeurig lachen om de ongerijmdheid van dat voorval.

Het gezicht van de beul verhardde toen hij dat onwaarschijnlijke geluid hoorde. Dit was wel het laatste wat hij van zijn slachtoffers verwachtte. De scherprechter was een man van eenvoudig afkomst, geboren en getogen op een Etrurische varkensboerderij. Hij deed slechts zijn werk en hij wilde graag dat een en ander voor alle betrokkenen waardig zou verlopen. Valerius groette hem met een ernstig knikje en het gezicht van de plat-telander ontspande zich enigszins terwijl hij teruggroette. Het escorte trok zich terug.

‘Kniel neer met het gezicht díe kant uit.’ De soldaat wees in de richting van de mannen van het Dertiende legioen.

Valerius deed wat hem gezegd werd en hij kromp heel even in elkaar toen zijn blote knieën in het gloeiend hete zand zonken. Plotseling voelde zijn keel zo droog aan als een Egyptische zoutpan en had hij er alles voor over om voor hij terechtgesteld zou worden nog een laatste beker koel water tot zich te nemen. In tegenstelling daarmee voelde zijn hele lichaam bijna vloeibaar aan en het zweet liep over zijn gezicht. Hij hield zichzelf voor dat het geen angst was, maar een natuurlijke reactie op zijn situatie. Hij bad dat er geen andere zouden zijn.

‘Rustig maar, jongen. Ik heb dit al honderden keren eerder gedaan.’ De stem klonk verrassend geruststellend en Valerius moest denken aan een dieroffer waarbij de jonge *victimarius* tot aan het laatste moment in het oor van de stier zachte woordjes had gefluisterd. ‘Hou alleen je hoofd goed omhoog en je voelt er niets van. Mooi zo.’

Valerius sloot zijn ogen. Hij voelde de zachte, verkennende aanraking van het zwaardblad met de achterkant van zijn hals, om zijn hoofd vervolgens voor de allerlaatste keer omhoog te brengen. Het gelaat van zijn vader gleed zijn gedachten binnen, met als gevolg dat er een paniekscheut door hem heen joeg toen hij besepte dat zijn zus Olivia er vanaf nu helemaal alleen voor zou staan. In zijn verbeelding zag hij hoe de man achter hem de perfecte plaats tussen twee halswervels selecteerde, en zijn spieren rimpelden toen het zwaard omhoogging. Hij zoog nog een laatste ademtocht naar binnen. Een stilte als geen ander vulde zijn wereld.

‘Stop!’ Het scherpe commando werd begeleid door roffelende paardenhoeven. ‘Ik zei stop!’ snauwde een stem die gewend was gehoorzaamd te worden voor de tweede keer.

Valerius hoorde gemompel opstijgen uit de massaal rond het carré aangetreden gelederen, dat door een korte grauw uit de mond van centurio's en optio's onmiddellijk tot zwijgen werd gebracht. Hij voelde het

moment waarop de beul een stap achteruit deed en hoorde tegelijkertijd Aquila's woedende stem op de achtergrond. 'Wat heeft dit te betekenen?'

De eigenaar van de eerste stem gaf niet onmiddellijk antwoord. In plaats daarvan hoorde Valerius het geluid van één enkel paard dat snel dichterbij kwam, terwijl er het volgende moment een schaduw over hem heen viel. 'Je kunt je ogen nu wel opendoen.'

Behoedzaam deed Valerius datgene wat de spreker had gesuggereerd. Toen hij opkeek duizelde het hem, maar het volgende moment zag hij een jongeman, gekleed in een eenvoudige tunica en nog onder het stof, die vanuit het zadel van een prachtige melkwitte hengst geamuseerd op hem neerkeek. Alleen aan de scharlakenrode band om zijn middel was te zien dat het hier om een legaat ging, een bevelhebber van een legioen, en wat betreft autoriteit de gelijke van iedere aanwezige hier en misschien was hij zelfs nog wel hoger in rang. Hij zuchtte eens en zei: 'De problemen blijven je achtervolgen zoals een loopse teef elke reu in de stad aantrekt. Sta op, man.' Hij grinnikte. 'Je hoeft niet voor me te knielen. Althans, nog niet.'

'Titus?'

II

‘Deze officier is door een militair tribunaal schuldig bevonden aan lafheid en desertie, en er is volgens het militaire recht een vonnis over hem uitgesproken.’

‘Dat vecht ik op geen enkele wijze aan,’ zei Titus Flavius Vespasianus, de zoon van de man wiens legioenen zich op dat moment op Italiaans grondgebied verzamelden om zich van een keizer te ontdoen. ‘Ik ben alleen van mening dat u het recht niet heeft om dat vonnis uit te voeren zonder de bekrachtiging van mijn vader. Gaius Valerius is een Held van Rome, drager van de Corona Aurea voor betoonde moed. Hij heeft het rijk bepaalde diensten bewezen, evenals mijn vader.’

Aquila sputterde tegen en Valerius keek onbewogen toe hoe de twee mannen over zijn lot delibereerden. Titus, die achter de campagnetafel zat waar eerder het tribunaal vonnis had gewezen, was ongeveer even oud als de eenhandige Romein. Hij moest nu tegen de dertig lopen, hoewel hij er jonger uitzag. Beiden hadden ze een juridische achtergrond, en beiden hadden ze in Britannia gediend tijdens de door Boudicca geleide opstand. Nadat Titus had weten te voorkomen dat Valerius na een schipbreuk op een Egyptisch strand van de dorst was omgekomen, had dat gemeenschappelijke verleden tot een zekere relatie tussen hen beiden geleid. Die was later uitgegroeid tot een vriendschap, toen Valerius een half jaar in de woestijn had doorgebracht, waar hij Titus had geholpen bij het trainen van Vespasianus’ Nubische cavalerie. Terwijl Valerius vergeefs had geprobeerd te voorkomen dat er een burgeroorlog zou uitbreken, had Titus in Judea als commandant van het Vijftiende Apollinaris nieuwe lauweren geogst. Vespasianus had graag gezien dat zijn zoon de troonopvolger van Galba zou worden, maar Galba werd vermoord voor Titus Rome had weten te bereiken. Nu was de vader vastbesloten Rome zelf in nemen.

Vanuit zijn ooghoeken zag Valerius iets bewegen wat erop wees dat er een nieuwkomer ten tonele was verschenen. Hij keek langs Titus en Aquila naar de deuropening en werd vervolgens geconfronteerd met de meest boosaardige ogen die hij ooit had gezien. Ze smeulden met de oerdreiging van een uitgehongerde panter en behoorden toe aan een lange, broodmagere wilde in een gescheurde tunica. De verschijning had een gezicht dat van Hades zelf had kunnen zijn: een en al donkere schaduwen en vlijmscherp, doorsneden met groeven die eruitzagen alsof ze

met de punt van een mes waren aangebracht. Zijn dunne lippen waren vertrokken tot een permanente grijns, terwijl zijn kaalgeschoren hoofd glinsterde door de littekens van veldslagen uit het verleden.

Titus negeerde de nieuwkomer. 'U zegt dat de uitspraak niet kan worden herzien en dat het vonnis staat. Ik zeg u dat de uitspraak pas juridisch bindend is als hij door mijn vader is goedgekeurd, en het vonnis kan pas worden voltrokken zodra dat bekrachtigd is.' Hij keek Aquila vriendelijk glimlachend aan. Valerius wist dat hij het niet prettig vond om van zijn vaders gezag gebruik te maken om een meningsverschil te beslechten. Hij gebruikte liever argumenten dan brute kracht, maar uiteindelijk was hij de zoon van zijn vader en was hij bereid elk wapen te gebruiken dat hem ten dienste stond. 'Aangezien het vonnis en de tenuitvoerlegging niet kunnen worden herzien, stel ik voor dat ze worden opgeschort...'

'Wat? Volgens het militaire recht...'

'Opgeschort totdat ze zijn bevestigd door de keizer,' vervolgde Titus. 'Tot die tijd blijft over Gaius Valerius Verrens de doodstraf uitgesproken. Die straf kan echter pas ten uitvoer worden gebracht nadat de Senaat en de inwoners van Rome formeel akkoord zijn gegaan met de positie van mijn vader en hij met het vonnis akkoord gaat. Dank u, Aquila, voor uw tijd en geduld.'

Aquila kon nauwelijks nog uit zijn woorden komen van ingehouden woede, maar hij was generaal genoeg om te weten wanneer hij buitenspel was gemaneuvreerd. Hij kwam uit zijn stoel overeind en boog even, om vervolgens de tent uit te benen, waarbij hij Valerius geen enkele blik waardig keurde.

Titus zuchtte en riep om wijn. Een jonge slaaf bracht een zilveren kruik die hij op tafel neerzette naast vier tinnen bekers, waarvan hij er een volchonk voor de jonge legaat, om vervolgens achter in de tent achter een gordijn te verdwijnen. De jonge aristocraat sloot zijn ogen en genoot van de drank. 'Ik heb zo'n hekel aan dit soort meningsverschillen.'

'Ik neem aan dat je het me niet kwalijk neemt als we er ook een nemen.' Valerius pakte de kruik en schonk nog twee bekers in.

'Ik weet niet zeker of een veroordeelde misdadiger deze uitstekende wijn wel waard is.' Titus keek hem vermoeid aan. 'Maar die Spaanse wolf van jou verdient hem wel degelijk. Zonder hem zou de man met het zwaard zijn werk moeiteloos hebben voltooid en zou ik nu met alleen je hoofd in gesprek zijn geweest.'

Valerius bracht een beker naar de haveloze gestalte die nog steeds bij de deuropening stond. Serpentius, voormalig gladiator, zijn vrijgelaten slaaf

en zijn vriend, nam de beker aan en rook er achterdochtig aan. Valerius zei lachend: ‘Dit is heel wat anders dan de paardenzeik die je gewoonlijk in de taverne tot je neemt.’

‘Het ruikt naar vruchten,’ gromde de Spanjaard. ‘Wat heb je nou aan wijn als die naar vruchten ruikt? Daar moeten je ogen van samentrekken en je ballen van uit elkaar spatten. Dát is pas echte wijn.’

‘Waarom heeft het zo lang geduurd?’

Ongehaast bracht Serpentius zijn beker naar zijn lippen en nam een slok, waarbij de vreemde zoetheid maakte dat hij zijn neus optrok. ‘Die eerste dag, toen ze ons bij de rivier te pakken kregen, maakte ik me niet al te veel zorgen. Ik dacht dat je wel kans zou zien je eruit te kletsen, zoals je dat altijd doet. Dus ik ben jullie gewoon gevolgd en heb toen gezien hoe je het kampement van het Dertiende bent binnengebracht. Toen er steeds meer tijd verstreek begreep ik dat je in de problemen zat.’ Titus moest lachen om dat understatement en schonk nog eens in voor zichzelf. De Spanjaard vervolgde: ‘Het lukte me om bevriend te raken met een stuk of wat leden van het bewakingsdetachment...’ Hij zag Valerius’ blik. Het maken van vrienden was nooit Serpentius’ sterke kant geweest. ‘Ik heb ze een paar gladiatorenrucs geleerd,’ reageerde hij enigszins in het defensief gebracht. ‘Het aloude draaien met het zwaard en die stoot op de buik waardoor je eerst nog een week lang bloed piest voor je doodgaat. Hoe dan ook, ze waren maar al te bereid om te praten en zo kwam ik erachter waar je werd vastgehouden. Ze zeiden dat je ter dood was veroordeeld omdat Aquila jou de schuld gaf van de gebeurtenissen bij Bedriacum. Ik heb eerst nog overwogen je daar weg te krijgen...’

‘Maar je werd te zwaar bewaakt,’ onderbrak Titus hem. ‘Dus concludeerde hij dat de enige manier om jou het leven te redden was op zoek te gaan naar iemand met meer gezag dan Aquila en daar jouw zaak te bepleiten.’

‘Het lukte me om het hoofdkwartier van het leger in Poetivo te bereiken...’

‘Maar Primus, die daar het bevel voert, heeft hem met een harde trap tegen zijn magere Spaanse kont de tent uit geschopt, want Primus is nu eenmaal een onvervalste patriciër, en jouw vriend ziet eruit als een kruising tussen een voddenboer, een latrineschoonmaker en een huurmoordenaar.’ Ze wachtten tot de Spanjaard met een reactie zou komen, maar Serpentius rolde slechts met zijn ogen en nam nog een slok. ‘Op de een of andere manier ontdekte hij dat ik zojuist in het kamp was gearriveerd, wist onopvallend mijn lijfwacht te passeren, waar ze de rest van hun leven spijt van zullen hebben, en de rest weet je.’